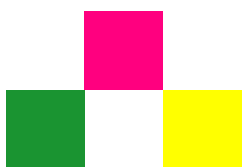

**Formy ochrony przyrody
nadzorowane przez Samorząd
Województwa Podlaskiego**

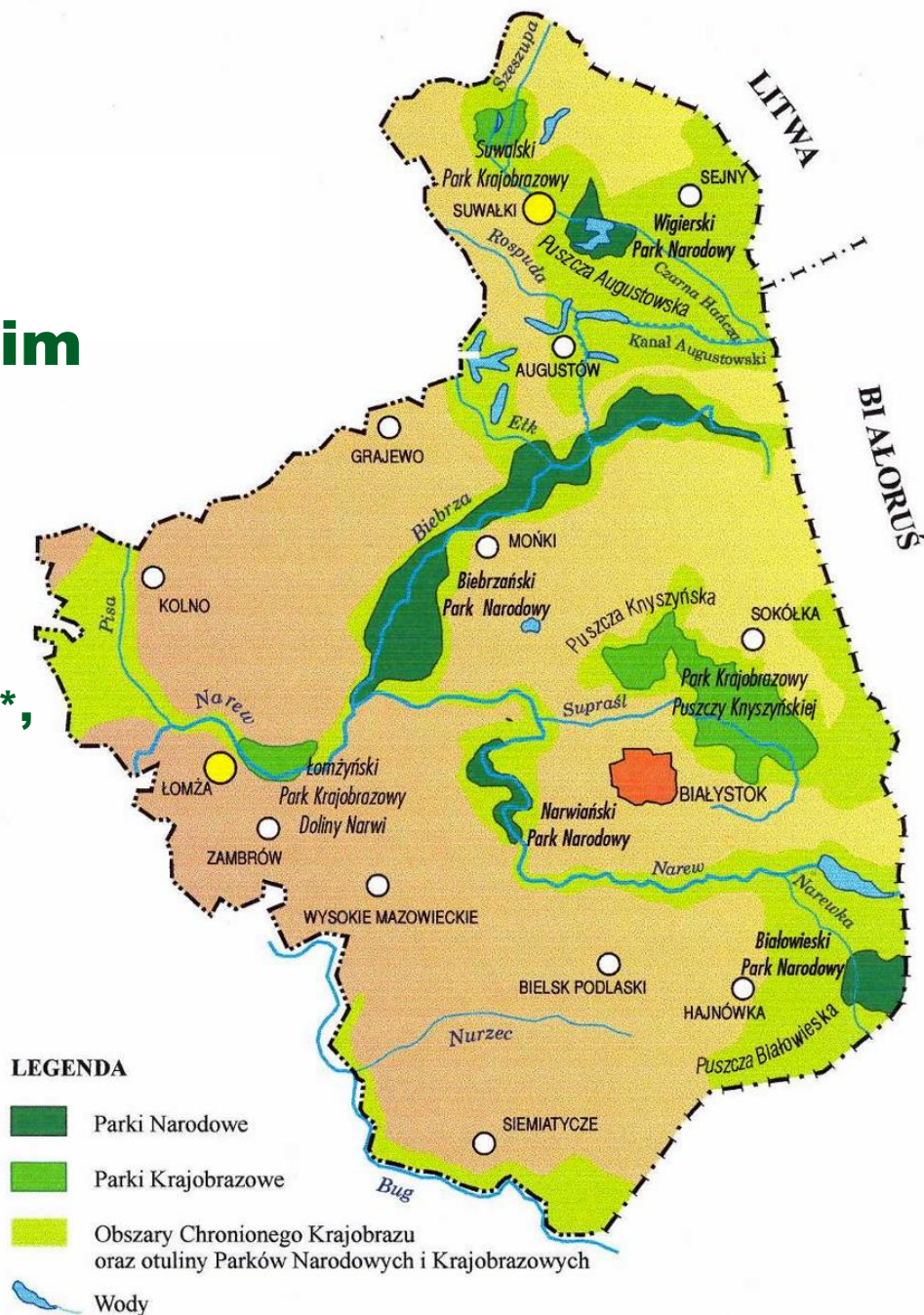

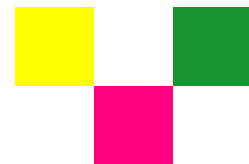
Formy ochrony przyrody w Województwie Podlaskim

- 4** parki narodowe,
- 3** parki krajobrazowe,
- 91** rezerwatów przyrody,
- 13** obszarów chronionego krajobrazu*,
- 246** użytków ekologicznych,
- 1** zespół przyrodniczo-krajobrazowy,
- 1** stanowisko dokumentacyjne,
- 2087** pomników przyrody,
- 12** obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000
- 22** specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000

* stan obecny; na dzień 1 sierpnia 2009 r.
w województwie funkcjonowało 15 OChK

Na początku...

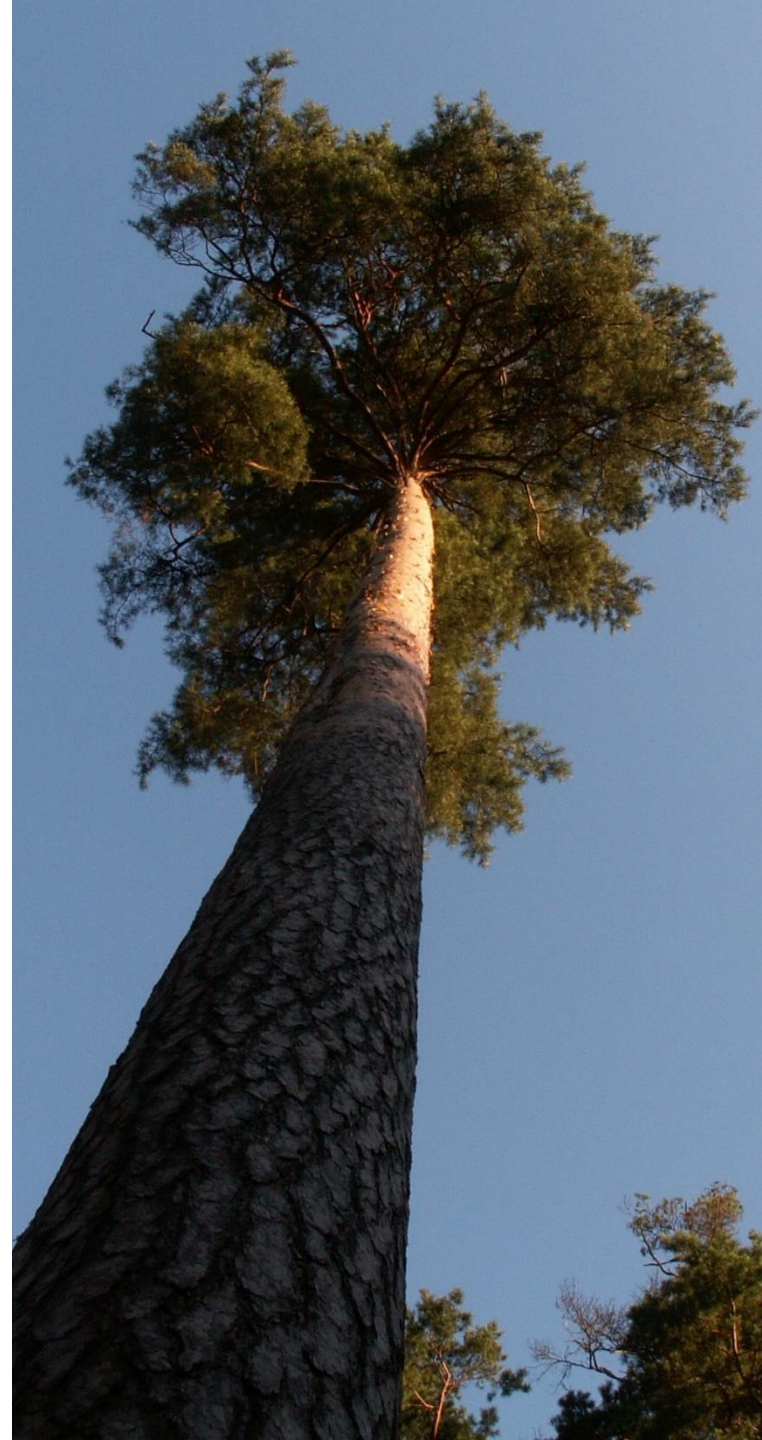

Samorząd Województwa Podlaskiego od 1 sierpnia 2009 r. przejął od administracji rządowej zarządzanie w województwie dwoma formami ochrony przyrody – 3 parkami krajobrazowymi (PK) i 15 obszarami chronionego krajobrazu (OChK) o łącznej powierzchni 549.948,1 ha, co stanowiło ok. 27 % powierzchni całego województwa. Formy te funkcjonowały w oparciu o rozporządzenia Wojewody Podlaskiego odpowiednio z 2006 i 2005 r.

Lata 2009 – 2013

- 1) **Przyjęto:**
 - ✓ 4 uchwały Sejmiku zmieniające rozporządzenia wojewody z 2005 r. polegające na wprowadzeniu odstępstw od zakazów obowiązujących na terenie OChK;
 - ✓ 1 uchwałę Sejmiku zmieniającą rozporządzenie wojewody z 2005 r. polegającą na zmianie przebiegu granic OChK (zmniejszenie Obszaru);
- 2) W 9 przypadkach odmówiono zmian rozporządzeń wojewody dot. PK i OChK;
- 3) Ustanowiono Plan ochrony dla Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi.

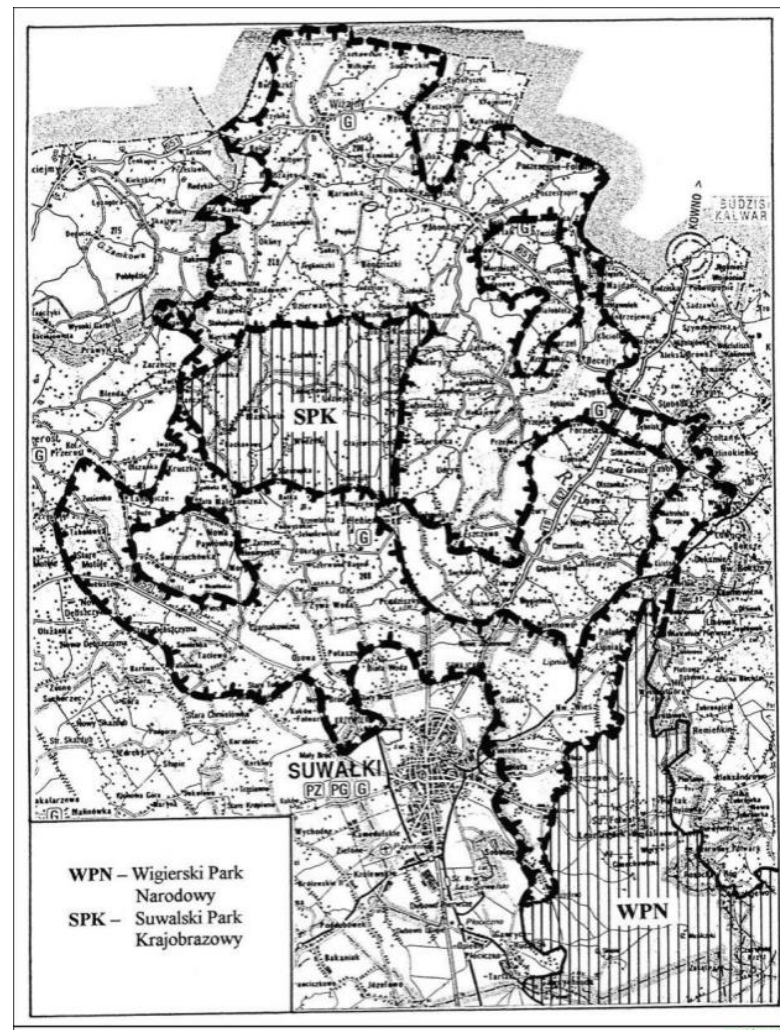

Lata 2009 – 2013 cd.

Coraz częściej docierały zarówno do Sejmiku, jak i Zarządu Województwa od różnych grup interesariuszy (mieszkańców, przedsiębiorców, organów administracji publicznej) sygnały, iż dołączone do rozporządzeń Wojewody mapy i opisy przebiegu granic, ze względu na skalę, poziom ogólności i nieaktualność, znacznie utrudniają z jednej strony planowanie pewnych działań, czy inwestycji, a z drugiej prowadzenie procedur inwestycyjnych, czy środowiskowych oraz egzekwowanie właściwych zachowań inwestycyjnych na tych terenach.

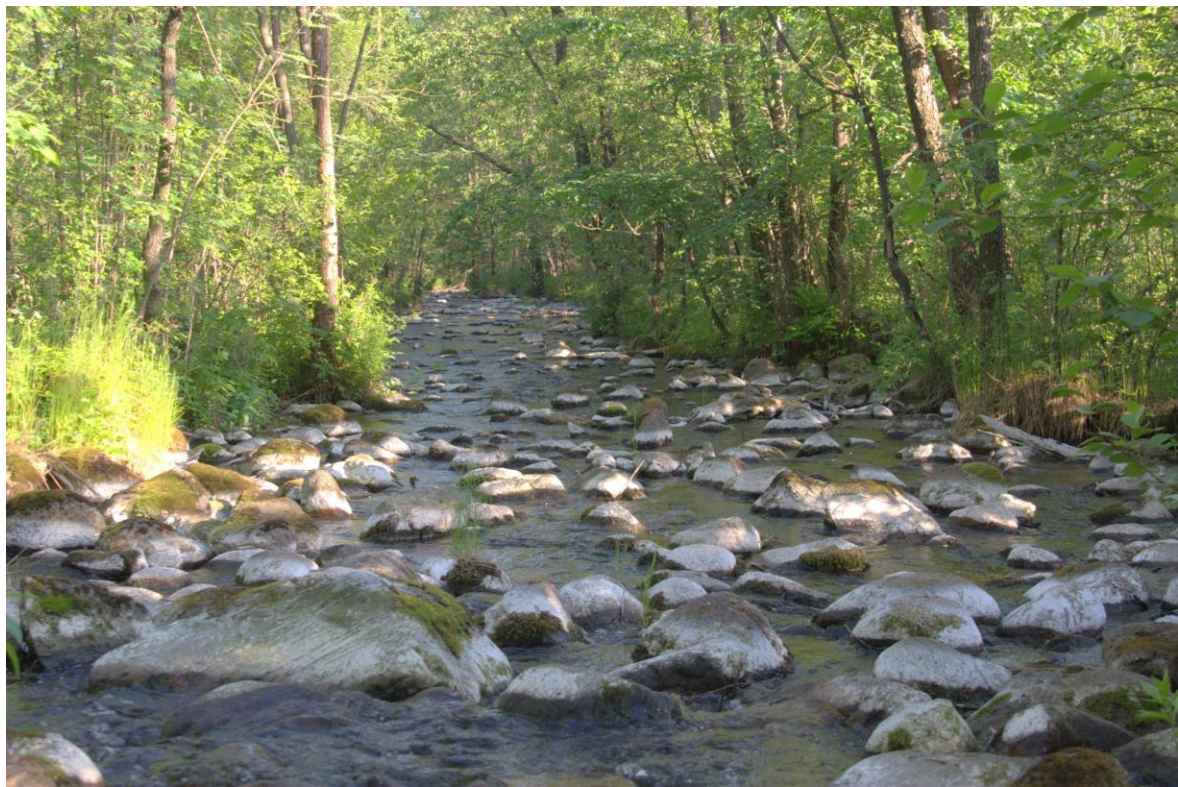
Utrudniona lub czasem wręcz niemożliwa ocena, czy działka, na której projektowana jest inwestycja, leży w PK lub OChK, stawiała pod znakiem zapytania możliwość lokalizowania w tym miejscu inwestycji lub konieczność ograniczania jej zakresu.

Z drugiej strony Samorząd Województwa stawiał sobie pytanie: jak prowadzić ochronę tych form ochrony przyrody w sytuacji dużej presji inwestycyjnej i gospodarczej?

W 2012 r. Zarząd Województwa podjął inicjatywę przygotowania nowych aktów prawnych stanowiących o tych formach ochronnych (uchwał Sejmiku Województwa) poprzez opracowanie przede wszystkim na nowo przebiegu granic PK i OChK oraz odpowiednich cyfrowych map ze stopniem szczegółowości do działek ewidencyjnych, które przede wszystkim miały wyeliminować te trudności, a jednocześnie uzupełnić Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody (prowadzony przez GDOŚ), tak aby wszyscy zainteresowani mieli do tych ważnych danych dostęp.

**Prace przyspieszyło wejście
w życie w marcu 2013 r.
*rozporządzenia Ministra
Środowiska z dnia 11 września
2012 r. w sprawie centralnego
rejestrów form ochrony przyrody.***

Działania podejmowane w latach 2013 – 2017

Z uwagi na niewielkie możliwości finansowe oraz potrzeby jak najszybszej nowelizacji przepisów założono, iż głównym celem prac będą:

- uporządkowanie granic PK i OChK poprzez wyeliminowanie rozbieżności opisów i map z rozporządzeń wojewody;
- aktualizacja aktów prawnych w zakresie zmienionych kompetencji organów ochrony środowiska;
- dostosowanie zbiorów danych do dyrektywy INSPIRE w zakresie tematu „obszary chronione”.

Po uzyskaniu w I półroczu 2014 r. dofinansowania realizacji zadania ze środków WFOŚiGW w Białymstoku, wyłoniono i podpisano w dniu 1 lipca 2014 r. umowę z zewnętrznym wykonawcą prac.

Łączna wartość projektu wyniosła 70.848,00 zł brutto, w tym:

- dotacja WFOŚiGW wyniosła 42 500,00 zł,
- pozostałe 28.348,00 zł stanowiły środki budżetu województwa.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Białymstoku

Podlaskie

„Weryfikacja, aktualizacja i uzupełnienie bazy informacji przestrzennej w zakresie form ochrony przyrody nadzorowanych przez Samorząd Województwa Podlaskiego w celu zapewnienia ochrony właściwego stanu ekosystemów 3 parków krajobrazowych i 15 obszarów chronionego krajobrazu”

Główne założenia

- Ograniczenie „niedookreślonych przebiegów granic” form ochrony przyrody
- „Oparcie” granic na działkach ewidencji gruntów i budynków
- Uspójnienie granic względem siebie i innych form ochrony przyrody
- Pozostawienie bez zmian zakresu ochrony i katalogu zakazów

Dane wejściowe

- Akty prawne stanowiące formy ochrony przyrody
- Ewidencja gruntów i budynków
- Oryginalne mapy przebiegów granic form ochrony przyrody (fragmentaryczne)

Wyzwania

- Integracja obszarów podzielonych ze względu na uwarunkowania historyczne
- Eliminacja rozbieżności w dostępnych opisach przebiegu granic obszarów
- Konieczność aktualizacji aktów prawnych do obecnej sytuacji legislacyjnej

Organizacja projektu

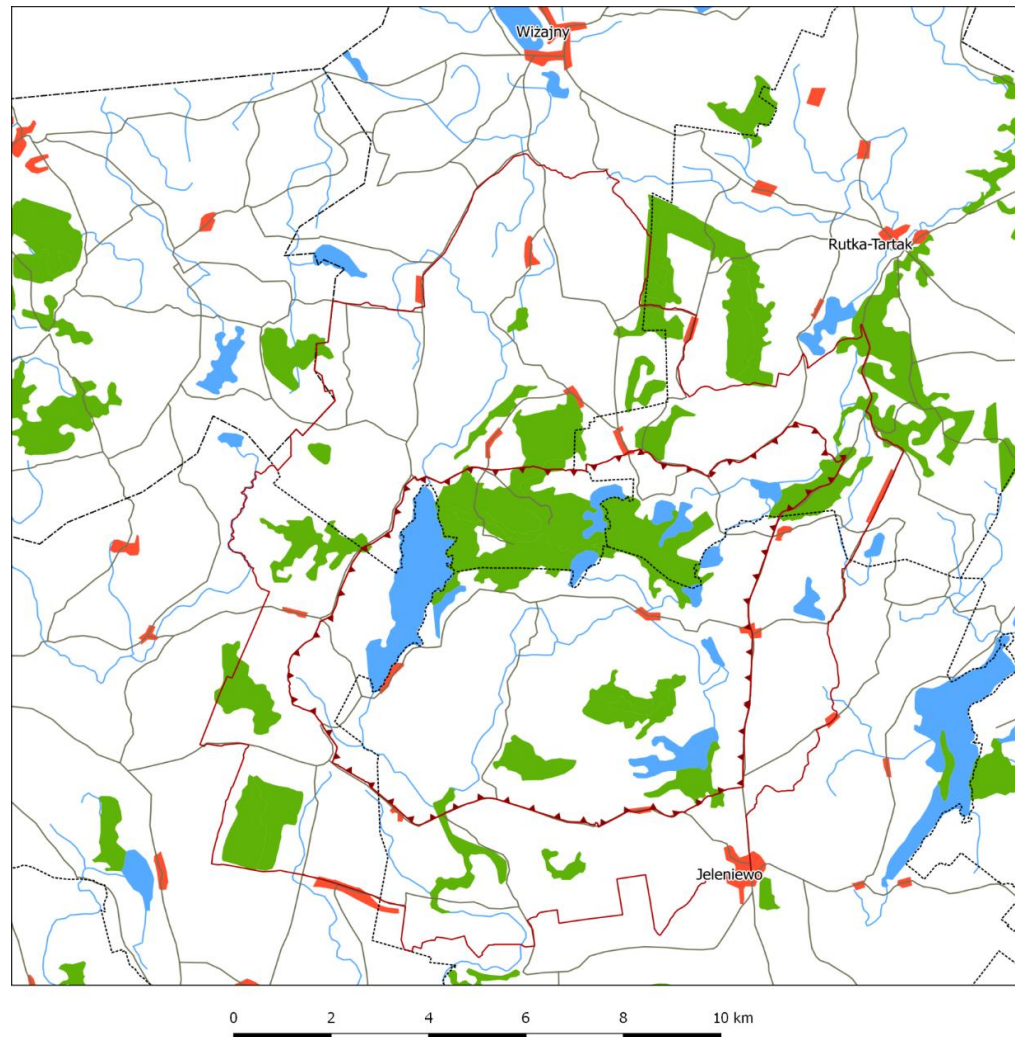
Zadanie podzielono na dwa etapy:

- Etap I – część północna (dolina Biebrzy i obszar położony na północ) obejmujący 9 OChK i 1 PK o łącznej powierzchni 227.782 ha
- Etap II – część południowa (pozostały obszar województwa) obejmujący 6 OChK i 2 PK o łącznej powierzchni 322.166,1 ha

Przebieg prac wykonanych przez wykonawcę:

- 1) Zebranie i uporządkowanie dokumentów źródłowych (map, kart ewidencyjnych i aktów prawnych, w tym m.in.:
 - danych graficznych działek wraz z numerami z powiatowych zasobów geodezyjno-kartograficznych;
 - leśnych map numerycznych;
 - różnorodnych map PK i OChK z Podlaskiego Biura Planowania Przestrzennego, Parków Krajobrazowych i RDOŚ.
- 2) Opracowanie granic w postaci wektorowej w formacie ESRI Shapefile, wraz z opisem atrybutowym wynikającym z *rozporządzenia ws. CRFOP*, oddzielnie dla każdego obszaru.
- 3) Opracowanie, na podstawie granic, zbioru punktów załamania granic oddzielnie dla każdego obszaru.
- 4) Stworzenie wizualizacji kartograficznej granic w formie map, w tym map poglądowych jako załączników do uchwał sejmiku.
- 5) Opracowanie projektów uchwał sejmików.

Mapa poglądowa Suwalskiego Parku Krajobrazowego z uchwały Sejmiku

Legenda

Suwalski Park Krajobrazowy	granica województw
Suwalski Park Krajobrazowy (otulina)	granica gmin

Konsultacje, opiniowanie, uzgadnianie...

KALENDARIUM

sierpień 2014 r.:

Projekty uchwał zostały wstępnie zaopiniowane przez RDOŚ.

wrzesień 2014 r.:

Spotkanie robocze z przedstawicielami RDOŚ i Podlaskiego Biura Planowania Przestrzennego, na którym przedyskutowano zarówno przyjętą metodologię weryfikacji przebiegu granic PK i OChK, jak również zapisy uchwał sejmiku pod kątem zgodności z przepisami prawa i praktycznego ich stosowania.

październik 2014 r.:

Projekty uchwał Sejmiku WP dotyczące Etapu I formalnie skierowano do:

- zaopiniowania (w przypadku OChK), bądź uzgodnienia (w przypadku SPK) przez rady gmin,
- konsultacji społecznych przez Podlaską Radę Pożytku Publicznego oraz organizacje pozarządowe,
- zaopiniowania przez Lasy Państwowe, Podlaskie Biuro Planowania Przestrzennego, Suwalski Park Krajobrazowy.

listopad 2014 r.:

Spośród 19 gmin mających zaopiniować projekty uchwał w sprawie OChK:

- 5 zaopiniowało pozytywnie bez uwag,
- 5 zaopiniowało pozytywnie z uwagami,
- 11 zaopiniowało negatywnie,
- 3 nie zajęły stanowiska w sprawie.

Konsultacje, opiniowanie, uzgadnianie...

KALENDARIUM c.d.

listopad 2014 r.:

Spośród 4 gmin mających uzgodnić projekty uchwał w sprawie SPK wszystkie Rady Gmin podjęły decyzję o nie uzgodnieniu.

styczeń 2015 r.:

Spotkanie z przedstawicielami 4 gmin z terenu Suwalskiego Parku Krajobrazowego w celu szczegółowego przedstawienia konieczności znowelizowania aktu powołującego SPK.

luty 2015 r.:

Uzyskanie uzgodnienia projektu uchwały Sejmiku w sprawie SPK z gmin: Jeleniewo, Wiżajny i Rutka Tartak.

maj 2015 r.:

- Kolejne spotkanie z Radą Gminy Przerośl i uzyskanie jej uzgodnienia projektu uchwały Sejmiku w sprawie SPK.
- Po uwzględnieniu uwag zgłoszonych w procesie konsultacji i opiniowania, projekty uchwał Sejmiku skierowano do uzgodnienia RDOŚ. Wszystkie uzgodnienia (SPK i 9 OChK) uzyskano 26 maja.

22 czerwca 2015 r.:

Podjęcie uchwał Sejmiku Województwa w sprawie Suwalskiego Parku Krajobrazowego i 9 OChK (Etap I).

Konsultacje, opiniowanie, uzgadnianie...

KALENDARIUM c.d.

wrzesień 2015 r.:

- Zmiana przepisów ustawy o ochronie przyrody m.in. w zakresie powoływania parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.
- Spotkanie informacyjne z przedstawicielami gmin, RDOŚ, RDLP, PBPP oraz parków krajobrazowych.
- Skierowanie projektów uchwał Sejmiku WP do:
 - zaopiniowania przez właściwe rady gmin,
 - konsultacji społecznych przez Podlaską Radę Pożytku Publicznego oraz organizacje pozarządowe,
 - zaopiniowania przez Lasy Państwowe, Podlaskie Biuro Planowania Przestrzennego, właściwe parki krajobrazowe,

październik 2015 r.:

Po uwzględnieniu uwag zgłoszonych w procesie konsultacji i opiniowania, projekty uchwał Sejmiku skierowano do uzgodnienia przez właściwe rady gmin oraz RDOŚ.

listopad 2015 r. – styczeń 2016 r.:

Uzyskano konieczne uzgodnienia dla 2 parków krajobrazowych i 3 obszarów chronionego krajobrazu.

21 marca 2016 r.:

Podjęcie uchwał Sejmiku Województwa w sprawie 2 PK i 3 OChK

Konsultacje, opiniowanie, uzgadnianie...

KALENDARIUM c.d.

listopad 2016 r. – marzec 2017 r.:

Prace nad nowelizacją uchwał Sejmiku z 2015 i 2016 r. w celu ujednoczenia zapisów uchwał z Etapu I i II oraz wprowadzenia nowych odstępstw od zakazów wynikających z wniosków wpływających z gmin, RDOŚ i innych instytucji.

Projekty nowych uchwał przygotowywano w ramach nieformalnych konsultacji z RDOŚ i parkami krajobrazowymi.

maj 2017 r.:

Skierowanie uchwał do:

- uzgodnienia przez właściwe Rady Gmin i RDOŚ.
- konsultacji społecznych przez Podlaską Radę Pożytku Publicznego oraz organizacje pozarządowe

czerwiec 2017 r.:

Spośród 49 gmin mających uzgodnić projekty uchwał:

- 8 uzgodniło bez uwag,
- 5 uzgodniło z uwagami,
- 3 nie uzgodniło,
- 34 nie zajęły stanowiska w sprawie.

Również RDOŚ odmówił uzgodnienia projektów uchwał, powołując się na niewystarczające uzasadnienie zmian wprowadzanych do uchwał.

Cele i zakres zmian przepisów

1. Aktualizacja brzmienia zakazów obowiązujących w parkach krajobrazowych i obszarach chronionego krajobrazu:

Dotychczasowy zapis uchwały w sprawie PK:

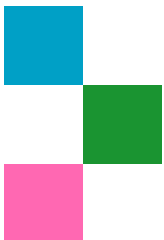
zakaz... „budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;”

Proponowany zapis uchwały w sprawie PK:

zakaz... „budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:

- a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,**
- b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne,**

– z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej.”

Dotychczasowy zapis uchwały w sprawie OChK:

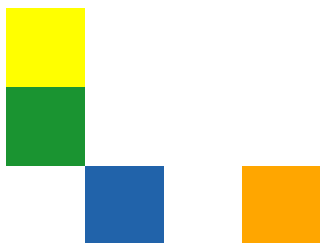
zakaz... „lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.”

Proponowany zapis uchwały w sprawie OChK:

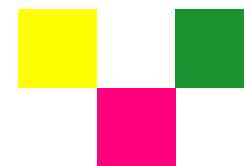
zakaz... „budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:

- a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,**
- b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne,**

– z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej lub rybackiej.”

Cele i zakres zmian przepisów cd.

2. Uzupełnienie i doprecyzowanie treści odstępstwa od zakazu budowy w pasie 100 m od brzegów wód:

Dotychczasowy zapis uchwały:

Zakaz nie dotyczy części Parku/Obszaru, stanowiących:

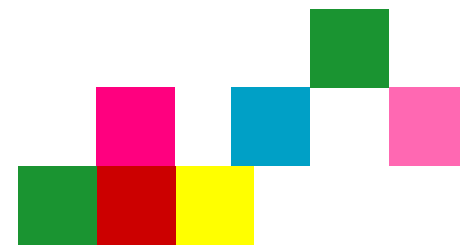
- 1) tereny, na których obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego lub plan ochrony Parku przewiduje inaczej;
- 2) tereny, które były przeznaczone na cele zabudowy w planach zagospodarowania przestrzennego uchwalonych przed dniem 1 stycznia 1995 r., które utraciły moc z dniem 31 grudnia 2003 r.
- 3) tereny ogólnodostępnych kąpielisk, plaż i przystani wodnych (*dot. tylko OChK*).

Proponowany zapis uchwały:

- 1) części Parku (*Obszaru*), dla których w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego lub ich zmiany w zakresie terenów przeznaczonych w tych planach pod zabudowę;
- 2) obszarów zabudowy miejscowości w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, na których dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej, usługowej i letniskowej pod warunkiem możliwości wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegu wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków na przylegających działkach w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 r. poz. 778 z późn. zm.);
- 3) siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegów wód;

- 4) terenów ogólnodostępnych kąpielisk, plaż i przystani wodnych;
- 5) istniejących obiektów letniskowych, mieszkalnych, usługowych oraz o funkcji mieszanej nie kolidującej z podstawowym i uzupełniającym przeznaczeniem terenu, zrealizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które utraciły moc przed dniem 1 stycznia 2004 r., gdzie dopuszcza się ich odbudowę, rozbudowę lub nadbudowę w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2016 r. poz. 290 z późn. zm.) w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem nie przybliżania istniejącej linii zabudowy na działce do brzegów wód, a także nie zwiększania istniejącej powierzchni budynku:
 - a) o nie więcej niż 10m² w przypadku budynków o powierzchni mniejszej lub równej 100m²,
 - b) o nie więcej niż 10% w przypadku budynków o powierzchni powyżej 100m²;
- 6) zbiorników wodnych pochodzenia antropogenicznego o powierzchni nie większej niż 0,5 ha i o głębokości nie większej niż 3 m;
- 7) obiektów służących realizacji celów ochrony Parku, tj. wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju, realizowanych przez Park, przy współpracy z Parkiem lub po uzyskaniu akceptacji Dyrektora Parku (*dot. tylko PK*);

Dodatkowo wyłączono spod zakazu tereny w granicach administracyjnych miast objętych OChK (Augustów, Rajgród, Suwałki – z wyłączeniem doliny rzeki Czarna Hańcza) oraz, w dwóch przypadkach, zmniejszono szerokość pasa ochrony do 30 i 40 m.

Cele i zakres działań cd.

3. Wprowadzenie nowego odstępstwa od zakazu likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych.

Zgodnie z interpretacją Ministra Środowiska* zapisów znowelizowanej od dnia 1 stycznia 2017 r. *ustawy o ochronie przyrody*, w przypadku drzew stanowiących zadrzewienia śródpolne, przydrożne i nadwodne, nie obowiązuje zwolnienie osób fizycznych z uzyskania zezwolenia na wycinkę drzew i krzewów.

Nowe odstępstwo zostało wprowadzone m.in. po sygnałach Dyrektora Suwalskiego Parku Krajobrazowego oraz gmin. Uznano za zasadne wprowadzenie złagodzenia zakazu, dzięki czemu możliwa będzie racjonalna gospodarka zadrzewieniami na terenie PK i OChK, uwzględniająca możliwość przywracania użytkowania rolniczego gruntów, usuwania drzew i krzewów chorych lub obumarłych oraz zagrażających bezpieczeństwu ludzi lub mienia oraz, na terenie PK, zadrzewień likwidowanych w ramach realizacji celów ochrony Parku, po uzyskaniu akceptacji Dyrektora Parku.

*interpretacja dostępna pod linkiem <https://www.mos.gov.pl/aktualnosci/szczegoly/news/usuwanie-drzew-i-krzewow-odpowiedzi-na-najczesciej-zadawane-pytania/>.

Proponowany nowy zapis uchwały:

Zakaz nie dotyczy:

1) tworzących zadrzewienia śródpolne:

a) krzewów rosnących w skupisku, o powierzchni do 25 m²,

b) drzew, których obwód pnia na wysokości 5 cm nie przekracza:

- 35 cm – w przypadku topoli, wierzb, kasztanowca zwyczajnego, klonu jesionolistnego, klonu srebrzystego, robinii akacjowej i płatanu klonolistnego,
- 25 cm – w przypadku pozostałych gatunków drzew,

– których usunięcie jest konieczne w celu przywrócenia użytkowania gruntów rolnych;

2) drzew i krzewów, które obumarły lub nie roszą szansy na przeżycie (w tym złomów i wywrotów), które zagrażają bezpieczeństwu ludzi lub mienia;

3) zadrzewień likwidowanych w ramach realizacji celów ochrony Parku, o których mowa w § 3, po uzyskaniu akceptacji Dyrektora Parku*.

* pkt 3 znajdzie się tylko w uchwale dotyczącej PK. W uchwałach dotyczących OChK przepis kończy się na pkt 2.

Podsumowanie

Biorąc pod uwagę przedmiot ochrony parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu oraz jego potencjalne zagrożenia, opierając się o konstytucyjną zasadę proporcjonalności uznano, iż wprowadzenie zmienionego w projektach uchwał katalogu zakazów i odstępstw od nich nie naruszy właściwej ochrony wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych PK i OChK. Powyższe zmiany umożliwią bardziej racjonalne zarządzanie zasobami przyrodniczymi, zapewnienie potrzeb mieszkańców i rozwój gospodarki na terenie PK i OChK zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Zarówno

samorządy gmin, mieszkańcy, przedsiębiorcy, jak i inne jednostki już nam zgłaszają,

iż działanie to było bardzo potrzebne, znacznie

usprawniło podejmowanie różnych działań i inwestycji, a wprowadzone

dziękuję
za uwagę